

ПРОТОКОЛ № 7

От заседание на Обществения съвет към министъра на икономиката и енергетиката, създаден със Заповед № РД-16-489 от 03.04.2013 г. на министъра на икономиката, енергетиката и туризма

Днес, **21.06.2013** г. в 14:30 часа в сградата на Министерството на икономиката и енергетиката в гр. София, ул. „Славянска” № 8, Голяма зала, се проведе седмото заседание на Обществения съвет към министъра на икономиката и енергетиката, създаден със Заповед № РД-16-489 от 03.04.2013 г. на министъра на икономиката, енергетиката и туризма.

Дневният ред беше изпратен по електронната поща на членовете на Съвета и беше публикуван на интернет страницата на МИЕ на 20.06.2013 г., както следва:

1. Разглеждане на промени в Закона за енергетиката
2. Обсъждане на нов модел за ценообразуване на електрическата енергия

В началото на заседанието министър Стойнев приветства присъстващите и гарантира, че Общественият съвет ще продължи своята работа и в бъдеще. Министърът припомни, че енергетиката в България е в тежка ситуация, поради което трябва да се вземат спешни решения и мерки, с които да се избегне разрухата на системата. Министърът предложи да се започне с обсъждане на промените в Закона за енергетиката, преди внасянето му на второ четене в Парламента, след което даде думата на Явор Куюмджиев.

Явор Куюмджиев заяви, че в последните 4 години състоянието на енергетиката е станало изключително дебалансирано. Големите енергийни компании са задължени, поради което нито компаниите, нито потребителите са доволни, от това което се случва в енергетиката и логично се е стигнало до февруарските протести. Направен е сериозен анализ на ситуацията и ще бъдат предложени няколко изменения на закона за енергетиката, които да доведат до стабилизиране на системата. Целта е тя да бъде стабилизирана в краткосрочен период, след което да се изготви средносрочна и дългосрочна стратегия за енергетиката, която да бъде съобразена с интересите на всички участници по веригата производители – преносители – клиенти. Основните идеи в промените на Закона са няколко: 1. Да се намали разполагаемостта, за да се спестят около 200 милиона лева в системата. 2. Изваждане на добавките за „зелена” и „кафява” енергия от такса пренос. Така ще се постигне намаляване на тази такса и възобновяване на износа на електроенергия. Резултатът би бил стотици милиони приходи за българската икономика. 3. Да се промени начинът на изкупуване на електроенергията от т.нар. заводски централи. Те продават цялата произведена енергия на преференциални цени, а купуват електроенергия на по-ниски цени, отколкото продават. Идеята е само енергията над собствените им нужди да бъде изкупувана преференциално. 4. ДКЕВР да упражнява по-строг контрол при признаването на разходи и формирането на печалби на всички участници по веригата. Важно е, че одобряването на законопроекта на първо четене се е случило бързо, но сега е момента да се чуят идеите на всички, които ще бъдат засегнати от него.

Представител на гражданската квота прекъсна заседанието, за да изчете декларация, изразявайки възмущенията си от действията на прокурор Ани Виткова и преписка 7654/2012 г. срещу престъпления на ЧСИ, което е опит за саморазправа с тоталитарни методи срещу хора отстояващи граждански позиции.

Лили Младенова – началник отдел „Ценообразуване” в ДКЕВР – представи презентация със слайдове, която ще бъде изпратена по е-мейл на всички участници в заседанието.

Константин Стаменов – Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори – Това са предприятия, които консумират по 600 MW електроенергия дневно – първокласни инвеститори и стратегически партньори. Не са съгласни с дадените от министър Стойнев в парламент данни за консумацията. Делът на консумация на индустрията не е 30%, спрямо 70 % на населението. Делът на консумация на населението е 39%, а има едни 30% консумирани от стопански субекти, най-вече малки и средни предприятия в сектора на услугите и търговията. Така стопанското потребление формира около 60% от общото. В последните 5 години потреблението на индустрията е спаднало значително с около 30%, докато това на битовите потребители расте с около 3-5 % на година. Механизмът на ценообразуване, който се предлага ще оскъпи тока за стопанското потребление вътре в страната. Някои от мерките са положителни – за студения резерв и създаването на фонд за подкрепа на ВЕИ, в който да влязат постъпленията от продажбата на свободни квоти емисии. По европейските директиви тези постъпления трябва да се използват за насърчаване изграждането на нови ВЕИ, а в България няма нужда от нови ВЕИ. Съобщава за писмо на националния комитет на България в Световния енергиен съвет за дефицит близо 1 млрд. евро, които ще трябва да се заплатят от стопанското потребление в България, което ще бъде качено на сайта на БФИЕК.

Представителят на Национален координационен съвет „Време е” се интересува дали в България съществува методология или формула, приета със закон или подзаконов нормативен акт, която да е одобрена от някоя от европейските институции във връзка с добрата търговска практика за хардуер, софтуер на електромерите от електронен тип или фармуер при най-простите такива уреди. Дава пример, че в Германия, при спад на напрежението под 200 волта, електромерите не отчитат потребление. Интересува се още на какво се базира измерването при тези устройства и как точно работят. Този въпрос е зададен и на среща с г-жа Стойчева, член на УС на ЕВН. Няма кой да отговори дали в България законно се събират милиардите левове на гражданите и ако няма приета методология, измерванията се явяват незаконни.

Георги Найденов – гражданска квота – Представя 2 искиви молби на ЕК до Съда, като казва, че по едната вече е излязло решение за липсата на свободен пазар на природен газ в България. Там се дават предложения, които ще бъдат внесени в Министерството. България е на 3-то място по най-скъпа ел.енергия спрямо доходите на населението, поради което пита, кое следва да се защити – печалбите на компаниите или интересът на гражданите. Г-н Найденов твърди, че държавата не е взела отношение по тези искиви молби и че България се разминава тотално с европейските изисквания за свободен пазар.

Огнян Велянов – гражданска квота – Прави бележки по промените в ЗЕ. Липсва предложението, което е направено, за създаване на Надзорен съвет към ДКЕВР с право на вето. Това предложение е подкрепено от служебния министър, от настоящия министър и от синдикатите. Да отпадне параграф 16 от ПР на закона. Да се изготви изменение на дългосрочните договори, противоречащи на правото на ЕС. Прави се предложение за изменения в раздел X от Закона за топлоснабдяването, което е внесено с писмо. Тези предложения съвпадат с препоръките на КЗК. Следват бележки по модела на ценообразуване – да се доработи предложението план, тъй като предишният е по-добре направен. Да има ясни крайни цени за битовите потребители и фирмите, ползващи ниско напрежение. Сегашната енергийна стратегия не е добра, което е видно от докладите на Световната банка и ЕК. Според данни на Евростат цената на природния газ в България е най-висока при наличие на

слабо газифициране – ок. 2 %, при средно 50 % за Европа. Предлага ДКЕВР да провери твърдението, че договорената цена е много по-ниска от 400 долара. БЕХ да поеме от печалбите на Булгартансгаз, което е препоръчано и от ЕК, да се покрие и т.нар. недозет приход на Булгаргаз, което може да намали цената с ок. 10 %. Да се преразгледат цените за бита, достигащи до 1000 долара за 1000 кубика, което е световен рекорд. Овъргаз от началото на годината доставя със свой договор от Русия 400 млн. кубика газ. Те ползват цените, одобрени от ДКЕВР, но не са предоставили данни на какви цени внасят, с което се облагодетелстват, което натежава върху енергийният микс. В ход са 3 наказателни процедури от ЕК, по които България трябва да плаща по 68 000 лева на ден. Няма виновен и за договорите за „Мариците”. Трябва да се изготви нова енергийна стратегия за периода 2013 – 2020 г. Що се отнася до износа какво ще случи? Ще изнасяме евтина, а ще използваме скъпа енергия?

Мариана Христова – гражданска квота – Категорично не смятаме, че тези промени са приемливи за гражданите. Нищо от нещата, които сме хванали не е почистено. Таксите не изчезват, а само се местят, за да не се виждат. ВЕИ-та и Марица Изток 2 направиха много отстъпки, след като им бяха извити ръцете, а ЕРП-та не дадоха информация за разходите си, които продължават да съществуват. Обяснихте, че сте махнали скъпата енергия, предлагате намаление с 5 %, а в следващия момент говорите за увеличение от 16 % и в момента с разместване на цифри от една колона в друга резултатът е 0. Гражданите не могат да застанат зад такова предложение, защото то нищо не решава. Махате много от общия микс, но реалното намаление е съвсем малко.

Министър Стойнев – Моля г-жа Тонева да обясни формулирането на новата цена.

Анжела Тонева – председател на ДКЕВР – Каня г-жа Христова и всички заинтересовани да се запознаят с методологията на ценообразуване, която следва европейските изисквания. Всичко тези такси също покриват разходи и на представените слайдове беше показано именно нарастването на тези разходи.

Мариана Христова – гражданска квота – Това, което ще видим е само методологията, а ние искаме да видим всички нетипични разходи на ЕРП-та, които вие признавате, защото разбрахме, че българите, чрез държавната Марица финансират ПФК „Берое”, дадени са 5 млн. лева за консултанти и т.н.

Анжела Тонева – председател на ДКЕВР – Единственото дружество, подало заявление за намаление на цените е „Марица Изток 2”. Въпросът за прозрачността ще се реши пред гражданите.

Николов – Разбира проблемите, които стоят пред сегашното правителство, след като предишното правителство разби енергетиката като от дефицит през 2010 г., когато беше спрян износът, я доведе до свръхпроизводство през март 2013 г. Изразява позицията на Фотоволтаичната асоциация, че много важна е първата спешна стъпка за справяне с проблемите в енергетиката, която има за цел да възстанови доверието, а именно смяната на целия състав на ДКЕВР. Моли при образуването на цените, ДКЕВР да си представи цената на ВЕИ енергията след 10 г., защото се инвестират частни средства, за да може да се стабилизира цената на по-късен етап. Предложенията за промени са правилни, но трябва да се допълни, че мрежовият оператор ще купува чрез тъжна процедура. В параграф 2, т. 13 да отпадне задължението за балансирането на производството и потреблението, което сега е на ДКЕВР, защото то е в лиценза на ЕСО. При износ на зелена енергия, част от средствата да постъпват във фонда за Зелена енергия, а спестените емисии от зелената енергия да бъдат на

разположение на ТЕЦ-овете, за да бъдат конкурентни на пазара, неплащайки квоти въглеродни емисии.

Доц. Митев – доайен на фотоволтаиката в България – В ДКЕВР има хора, които не знаят що е то енергия. Цените се правят по програма de maximum. Фотоволтаиците трябва да се приведат в законен вид, защото са нестабилен източник на енергия. Трябва да имат системи за съхранение на енергия и да я приведе във вида, в който е тази от АЕЦ, ТЕЦ и т.н. Ако нямат такива системи, да подлежат на санкции по ЗЕ, или да се сложат акумулатори, или да се ползва за местно потребление, а не да се товарят хората. Има ли социално-обществено значими иновации в енергетиката? Когато ЕРП-та правят огромни разходи, следва да се гледа и тяхното качество – дали има иновационен елемент. Трябва да има комисия, която да се занимава с това. Да има академичен съвет към ДКЕВР. Когато се говори за АЕЦ, трябва да се мисли и за уранодобива.

Венцислав Митовски - гражданска квота – Преразглеждане на дългосрочните договори, защото са в противоречие с правото на ЕС и няма как да бъдат запазени, тъй като са нищожни.

Пламен Стефанов – представител на ЕРП-та – Относно модела на ценообразуване следва да бъде проведен дебат с всички дружества. Цената да не е по-ниска от пазарната. Едва 10 % от крайната цена зависи от ЕРП-та, затова и те не са главният виновник за високите цени. Контролът от страна на държавата е стабилен и едва 60 % от разходите са признати. ЕРП-та са най-проверяваните дружества в страната.

Богомил Николов – Асоциация на активните потребители – Предложения по ЗЕ – това трябва да е последният проект, който не е придружен с оценка за въздействието. Ако има такава, тя би дала отговор на повечето от поставените тук въпроси. Тя ще даде по-високо доверие в системата. Трябва да се постави срок, в който такава оценка да бъде направена.

Петко Ковачев – гражданска квота – Само вносителите на тези промени знаят какво точно искат да постигнат с тях. Трябва да има по-разширени дебати. Съществуват страшно много противоречия в опитите да се решат всички проблеми. Имаме повече мощности и малко потребление и задължителни договори, натоварващи системата. Тази ситуация е добра, защото ако имаше голямо потребление, сигурно системата щеше да се срине. Никой не говори за инвестициите в мрежите. За бъдещето на енергията трябва нов тип мрежи. Защо съществува БЕХ – това е една паразитна структура. Някой няма ли да каже колко ще спестим от липсата на БЕХ? Също и „Топлофикация – София”. Отдавна трябва да е затворена.

Валентин Терзийски – Браншова камара на енергетиците – Трябва да се използват всички възможности, които дават европейските директиви, където има списъци с методи за стимулиране на ВЕИ и комбинираното производство. Пита г-жа Тонева дали на сайта на обществения доставчик ще бъде представен ценовият микс.

Александър Масларски – КЗП – Поставя въпроса за неравноправните клаузи в договорите и жалбите към ДКЕВР. Трябва да се осъществява фактически контрол от страна на регулатора. Освен това поздаконовите нормативни актове към ЗЕ не трябва да се издават от самата ДКЕВР. Следва да бъдат намалени с 50 % таксите и услугите за пренос на ел. енергия и т.н.

..... - Следва да бъдат намалени с 50 % таксите и услугите за пренос на ел. енергия, тъй като те са повече от производството, а хората не могат да плащат.

Петко Петков – Национален съюз на миньорите – БЕХ не трябва да се закрива и не може да няма отделно Министерство на енергетиката. В сектора трябва да се използва експертната на хората от бранша, защото те най-добре знаят за какво става дума.

Теодора Борисова – Техническа камара – Не трябва да се премахва системата за изкупуване на когенерациите.

Меглена Русева – представител на ВЕИ – Подкрепя всички действия по изпълнение на препоръките на Световната банка и ЕК. От предложените промени има параграф, който притеснява ВЕИ сектора. След като бяхме подложени на безпardonни ограничения и спирания, сега се дава още по-голяма възможност на ЕСО да ограничава безконтролно ВЕИ, което противоречи на европейските регламенти и директиви.

Иван Йотов – представител на ЕСО – Строго е разписан начинът на регулиране на ЕСО. ЕСО е единственият оторизиран да поддържа баланса на мрежата и трябва да има необходимите правомощия да го прави. Всички ограничения, извършени от него ги налага обстановката, а не желанието на ЕСО. Освен намаляването на студения резерв, трябва да се предвиди такова и за топлия.

Николай Ненков – представител на КНСБ – Има 4 положителни насоки – намаляването на студения резерв, изваждането на добавките от такса пренос, олекотяване на проблема с кафявата добавка и вкарване на приходите от въглеродни емисии за олекотяване на разходите за ВЕИ. Що се касае до емисиите, може би следва да се направят промени и в закона за опазване на околната среда. Добавките следва да се извадят от сметките, а не да се прехвърлят в друго перо.

Александър Загорев – КТ „Подкрепа” – Стъпката към промяна е добра, но малка. Има нужда от дългосрочна енергийна стратегия. Системата трябва да е така направена, че да може всички да са на пазара. Либерализация и твърде голяма регулация не са съвместими. Дава думата на експерта по енергетика към „Подкрепа” Ангел Божилов – В действащата уредба има много противоречия. Имаме нужда от изцяло нов ЗЕ. Смяна на алгоритъма при управлението и функционирането на отрасъла. Предлаганите промени няма да проработят, защото данните, на които се базират или са грешни, или самите те се базират на неверни данни за бъдещ период. Без реална либерализация няма как да се осъществи промяната в отрасъла. Дискусията се ограничава в рамките на страната, а трябва да се види и ситуацията в околните пазари, за да можем да имаме цялостен поглед върху пазара.

Стаменов - – Имаме добри препоръки от Световната банка. Не сме против износа на ток, но при условията, при които се купува в страната. Защото, ако продаваме по-евтин ток, изнасяме икономиката навън и закриваме работни места вътре.

..... – Около нас пазарът е свободен, не се регулира, и ако успеем да изнесем нещо, то ще е на пазарни цени.

..... - Представител на движение на протестиращите „Освобождение” – Кога най-накрая ще има енергийна борса, за да може потребителят да си избира от кого да си купи ток.

..... – Представител на Българска соларна асоциация – предлага изменение на чл. 30, ал. 4 от Закона за ВЕИ, като се вдигне минималната граница за даване на данни в реално време. Много малки фирми са натоварени да плащат излишни такси към ЕРП-та.

Рамадан Аталай – председател на парламентарната комисия по енергетика – Удовлетворен е от това, което е чул. Смята, че съветът е необходим, но високият тон не е аргумент за убеждаване на противника, а трябва да се стигне до този тон, с който всеки енергетик може да убеди другия в правотата си. Подкрепя предложението на г-н Милев – всеки сам да си осигури стабилизирането и реализирането на произведеното, като първо го ползва за собствени нужди и след това да внесе в енергийната система. Трябва нова стратегия. Без нея няма смисъл да променяме цели закони. Напълно подкрепя КНСБ. Няма как да няма промени в закона, но действащият е от 2006 г. и в този смисъл не е толкова стар. Проблемът е, че стратегията е стара. За пръв път се приема закон без оценка на въздействието. Но трябва да се поправят грешките, които бяха подсказани от протестиращите през февруари. Всеки трябва да каже точните си разходи и приходи, за да може да направи такава цена, че енергийно бедните да могат да я платят. Най-важното е правителството да повиши доходите на хората. Комисията по енергетика е отворена за всякакви предложения между първо и второ четене.

Явор Куюмджиев – зам.-председател на парламентарната комисия по енергетика -

Приятно е изненадан съм от конструктивния диалог, който се осъществи. Може между 2-те четения да се направи още един съвет. Отбелязва следните насоки за бъдещо развитие

- 1) Що се касае до правомощията на ДКЕВР – планира се да се изработи промяна в ЗЕ, като ръководството да се избира от Парламента. Да се осъществи повишаване на административния капацитет на регулатора, за да има независимост на органа. Ще има обществен съвет към комисията, за да може тя да изпълнява професионално и съвместно своята мисия.
- 2) Що се касае до БЕХ – той няма как да бъде закрит към настоящия момент, тъй като е единственият субект в българската енергийна система, който може да получава кредити.
- 3) Що се касае до дългосрочните договори – този въпрос е в компетенциите на изпълнителната власт и министър Стойнев ще проведе разговори с американските ТЕЦ-ове. Ще се обсъдят евентуалните отстъпки и от страна на сектора на ВЕИ. Всеки трябва да отстъпи, за да може да се съхрани системата.

Индустриалното потребление в страната също трябва да поеме своята тежест от цената на ВЕИ, за да може да се успокои битовото потребление. Дали са успешни мерките – това ще се види, като след 1-2 седмици цената на тока се задържи или падне. Това ще е маркер, че са били успешни. Всички мнения ще бъдат чути и отразени.

Министър Стойнев благодари за участието, закрива Съвета и моли до понеделник, 24.06.2013 г. да бъдат изпратени предложенията, които да бъдат разгледани между първо и второ четене.

Заседанието приключи в 16:30 часа.